

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 11. jaanuar 2022
(OR. en)

5152/22

LIMITE

AGRI 4
AGRIORG 2
WTO 4

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Nõukogu
Teema:	Kaubandusega seotud põllumajandusküsimused – <i>Arvamuste vahetus</i>

Pidades silmas põllumajanduse ja kalanduse nõukogu 17. jaanuari 2022. aasta istungit, edastatakse delegatsioonidele lisas arutelu ettevalmistamist toetav dokument eespool osutatud teemal.

Kaubandusega seotud põllumajandusküsimused

1. **60 aastat** pärast ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) esmakordset rakendamist on Euroopa Liit maailma suurim põllumajanduslike toiduainete eksportija ja suuruselt kolmas importija. See edu on selgelt seotud ühise põllumajanduspoliitikaga, mis toetab konkurentsivõimet ja innovatsiooni ning ohutute, kestlikult toodetud, täisväärtuslike ja kvaliteetsete toodete tootmist, kohandades end samal ajal pidevalt, et saavutada see võimalikult väikeste kuludega ja kaubandust kõige vähem moonutaval viisil, hõlbustades sel viisil ELi rahvusvaheliste arengukohustuste täitmist (näiteks üldiste tariifsete soodustuste kava ja algatused „kõik peale relvade“).
2. Need ÜPP kaudsed kaubandusalased saavutused koos COVID-19 pandeemiaga seotud hiljutiste probleemide eduka lahendamisega toidu kättesaadavuse tagamisel Euroopa tarbijatele on taas kord näidanud, eelkõige seoses hiljuti vastu võetud ÜPP reformiga ning Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt reformilepingu raames vastu võetud ühisavaldusega (14190/21 ADD 1), põllumajanduse ja kalanduse nõukogu ja selle ettevalmistavate organite olulist täiendavat rolli ELi kaubanduspoliitika kujundamisel küsimustes, mis mõjutavad tema pädevusse kuuluvaid sektoreid. See kehtib eriti kõigile sidusrühmadele vastastikku kasulike lahenduste pakkumise puhul, järgides toiduga kindlustatuse, kestliku arengu ja kliimamuutuste vastu võitlemise põhiprioriteete ning toetades (mitte ohustades) samal ajal liidu rahvusvahelisi kohustusi ja poliitilisi algatusi, eelkõige kaubanduse ja kestliku arengu valdkonnas.
3. Sellega seoses rõhutas põllumajanduse ja kalanduse nõukogu korduvalt, et kuigi reeglitel põhineva rahvusvahelise korra alusel ja partnerriikide suhtes võetud ELi kohustuste täitmine on oluline, on samavõrra oluline kaitsta põllumajandussektori konkurentsivõimet proteksionistlike meetmete eest, mis tulenevad kaubandusvaidlustest või muudest välispoliitilistest otsustest, ning tagades, et imporditud põllumajandustooted vastavad Euroopa standarditele.

4. Põllumajanduse ja kalanduse nõukogu teavitati viimati kaubandusega seotud põllumajandusküsimustes toimunud hiljutistest arengutest nõukogu 2021. aasta novembri istungil. On otstarbekas märkida ära uusi arengusuundi, tuletades samal ajal meelde varasemaid suundumusi.
5. Läbirääkimised **WTO** 12. ministrite konverentsi võimaliku tulemuse üle jätkuvad pärast selle edasilükkamist eelmise aasta novembris. Neli peamist arutlusel olevat teemat on kaubandus ja tervis, kalandustoetused, WTO institutsiooniline reform ja põllumajandus. Uut kuupäeva ei ole veel kindlaks määratud, kuigi India taotles virtuaalse ministrite konverentsi korraldamist, et käsitleda WTO reageerimist praegusele pandeemiale, eelkõige selle intellektuaalomandi (kaubandus ja tervis) komponenti. Põllumajandussektori puhul tulevad arutlusele kõik novembris päevakorras olnud küsimused, sealhulgas läbipaistvuse parandamine, omamaine toetus, ekspordikonkurents/-piirangud, riigivarud ja turulepääs. Võttes aga arvesse olulisi erinevusi WTO liikmete seisukohtades, on 12. ministrite konverentsi kõige tõenäolisem tulemus endiselt tööprogrammide kogum, mis suunaks tulevasi läbirääkimisi ilma tulemusi mõjutamata. Sellise tulemuse üks osa võiks olla läbipaistvuse parandamine koos ekspordipiiranguid käsitleva kokkuleppega (peamiselt Maailma Toiduprogrammi ettepanek) ning tööprogrammid kaubandust moonutava siseriikliku toetuse ning võimaluse korral turulepääsu ja riigivarude loomise küsimuses. Edukad tulemused on võimalikud, kuid mitte kindlad, peamiselt mõnede oluliste WTO liikmete erinevate seisukohtade tõttu. EL jätkab konstruktiivset koostööd teiste WTO liikmetega, et tugineda saavutatud edusammudele ja vältida tagasilööke läbirääkimistes. Vaatamata 12. ministrite konverentsi edasilükkamisele käivitati 15. detsembril 2021 mitu WTO mitmepoolset algatust, sealhulgas kolm kaubanduse ja keskkonnakestlikkuse algatust, mille raames Euroopa Liit võttis kohustuse suurendada kaubanduse rolli kliimamuutuste vastases võitluses ja keskkonnakaitstes. Selle jõupingutusega on seotud komisjoni juhtiva asepresidendi Valdis Dombrovskise üleskutse luua rahvusvaheline kaubandusministrite koalitsioon, et edendada keskkonnasäästlike kaupade ja teenustega kauplemist ning kutsuda 2022. aastal kokku kaubanduse, kliima ja kestlikkuse teemaline ministrite kohtumine.

6. Mis puudutab **WTO tariifikvootide jaotamist** ELi ja Ühendkuningriigi vahel pärast Brexitit, siis 4. oktoobril 2021 viimistleti ja allkirjastati leping Austraaliaga. Samuti parafeeriti vahetult enne jõule leping Uus-Meremaaga ja see esitatakse varsti nõukogule ametlikuks heakskiitmiseks. Selles valdkonnas muid konkreetseid arenguid ei toimunud.
7. Kahepoolsete suhete ja läbirääkimiste osas sõlmiti **USA-ELi** kaubandus- ja tehnoloogianõukogu ning Firenzes toimunud G20 kohtumise tulemustele tuginedes tehnilisel tasandil halduskokkulepe põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi (DG AGRI) ja USA põllumajandusministeeriumi (USDA vaheliseks koostööks, et arendada edasi ühiseid ja koostööalaseid jõupingutusi teadmiste ja teabe vahetamiseks ning edendada vastastikust mõistmist seoses meie ees seisvate ülemaailmsete põllumajandusprobleemidega. See kokkulepe täiendab teiste peamiste partneritega, nagu Hiina, Jaapani Kanada ja teistega peetavaid dialooge, mille kõigi kohtumised 2022. aastal ka korraldatakse.
8. Vabakaubanduslepingu valdkonnas edenevad läbirääkimised **Uus-Meremaaga** jõudsalt, need püütakse võimalikult kiiresti lõpule viia, kuid veel ei ole seda tehtud. Komisjon on märkinud, et tariifikvootide kaudu on vaja kehtestada täiendavaid, kuid tagasihoidlikke kontsessioone piimatoodete ja veiselihatoodete turulepääsu suhtes, tingimusel et aktsepteeritakse muid ELi kaitsvaid seisukohti, sealhulgas liikmesriikide viimaseid taotlusi geograafiliste tähiste kohta. See oleks osa jõupingutustest saavutada lõplik kokkulepe, mida oodatakse 2022. aasta lõpuks. Leping Uus-Meremaaga peaks eeldatavasti sisaldama ka ajakohaseid sätteid kestliku arengu kohta, sealhulgas viidet Pariisi kokkuleppe kliimamuutustega seotud kohustustele, ning toidusüsteemide ja loomade heaolu kui lepingu oluliste osade kohta, võttes arvesse tulemusi, mis saavutatakse vabakaubanduslepingute kestliku arengu peatükkide 15 punktist koosneva tegevuskava läbivaatamise käigus, mille komisjon peaks lõpule viima järgmise aasta juunis.
9. Kestliku arengu peatükkide 15 punktist koosneva tegevuskava läbivaatamisel ja Pariisi kokkuleppe rakendamisel põhinev läbivaatamisklausel võeti üle ka **Tšiiliga** peetavatesse läbirääkimistesse, mis just tehnilisel tasandil lõpule viidi. ELi-Tšiili lepingu põllumajandustoodete turulepääsu ja geograafilisi tähiseid käsitlevaid kokkulepitud sätteid tutvustas komisjon liikmesriikidele 2021. aasta lõpus toimunud tehnilistel erikohtumistel.

10. Lisaks sellele algavad 2022. aasta alguses taas vabakaubanduslepingute alased läbirääkimised **Indiaga**, mis põhinevad kehtival nõukogu läbirääkimisvolitustel (mida võidakse asjakohaste poliitiliste suuniste alusel muuta) ja millega koos toimuvad eraldiseisvad läbirääkimised geograafilisi tähiseid käsitleva lepingu üle. Läbirääkimistes **Indoneesiaga** ei ole seevastu hiljuti otsustavaid edusamme tehtud ning läbirääkimised **Austraaliaga** edenevad aeglaselt; järgmine voor toimub kevadel. Nõukogu ei ole veel heaks kiitnud **Mehhiko** ja **Mercosuri** vabakaubanduslepingu alaste läbirääkimiste tulemusi.
11. Mis puudutab mõningaid kahepoolse turulepääsu küsimusi, siis avaldab komisjon **Venemaale** jätkuvalt survet selgitada oma veini märgistamist käsitlevate uute õigusaktide kohaldamist, et mitte mõjutada liidu geograafilisi tähiseid (sealhulgas šampanja (Champagne) Venemaa turul. Venemaa jätkab paljude Euroopa põllumajandustoodete keelustamist. Komisjon soovib Venemaaga pidada ka konsultatsioone seoses puidu tariifikvoote käsitlevate WTO vaidluste lahendamisega pärast nende hiljutist *de facto* kaotamist Venemaa poolt, suurendades seeläbi ELi suhtes kohaldatavaid puidu eksporditollimakse. Alates 1. jaanuarist 2022 on ka **Valgevene ametiasutused** kehtestanud teatud liidu põllumajandustoodete ekspordi keelu, piirates kaudselt veelgi juurdepääsu Venemaa turule, arvestades, et pärast 2014. aasta keeldu suunati mitmed Euroopa põllumajandustooted Venemaale Valgevene kaudu.
12. ELi põllumajanduslike toiduainete eksport **Ühendkuningriiki** on vahepeal jõudnud Brexiti-eelsele tasemele, samas kui Ühendkuningriigist pärit ELi impordi puhul see nii ei ole. Ei ole veel teada, millist mõju avaldavad hiljuti kehtestatud tolliprotseduur ELi ekspordile Ühendkuningriiki, täieliku sanitaar- ja fütosanitaarkontrolli kohaldamine 2022. aastal ning Ühendkuningriigi lepingud teiste kaubanduspartneritega, näiteks Austraalia ja Uus-Meremaaga, mis hõlmavad märkimisväärseid soodustusi Ühendkuningriigi turule juurdepääsuks nende riikide põllumajandustoodetele. Samal ajal on komisjon pidanud Ühendkuningriigiga intensiivseid kõnelusi, et leida ühiselt kokkulepitud pikaajalised lahendused seoses Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollide rakendamisega, kuid ei ole siiski alustanud uusi läbirääkimisi protokollide sätete üle ega seadnud ohtu protokollide peamist poliitilist eesmärki. Samuti on alustatud Ühendkuningriigiga läbirääkimisi suhete üle Gibraltariga.

13. Lisaks jätkub komisjonis töö seoses aruandega, mida nõukogu ja Euroopa Parlament palusid ÜPP reformiettepanekute vastuvõtmise üle peetavate läbirääkimiste raames, mis sisaldab hinnangut ELi tervishoiu- ja keskkonnastandardite (sealhulgas loomade heaolu standardid ning protsessid ja tootmismeetodid) imporditavate põllumajandustoodete ja põllumajanduslike toiduainete suhtes kohaldamise põhjenduste ja õigusliku teostatavuse kohta ning milles määratakse kindlaks konkreetsed algatused, et tagada kooskõlas WTO eeskirjadega nende kohaldamise parem järjepidevus. Komisjon teatas oma valmisolekust esitada mõned esialgsed järeldused Prantsusmaa eesistumisperioodi esimese kolme kuu jooksul. Lõpparuanne peaks valmima juunis.

Kokkuvõtvad märkused

14. Neid arenguid silmas pidades oleks nõukogul asjakohane viia oma 2022. aastal toimunud esimesel istungil läbi arutelu ELi ja kolmandate riikide vaheliste põllumajandusalaste kaubandussuhete suuna üle kahe- ja mitmepoolsel tasandil.
15. Võttes arvesse märkimisväärselt suurema kestlikkuse ja keskkonnaalase mõõtmega ÜPP reformi hiljutist vastuvõtmist, võiksid ministrid kasutada seda võimalust, et kommenteerida kahe- ja mitmepoolsete läbirääkimiste ning muude liidu algatuste hetkeseisu, eelkõige seoses kestliku arengu tegevuskava 2030 ja rahvusvahelise kestliku arengu täiendava edendamise, vältides samal ajal Euroopa tootjate ebasoodsasse olukorda seadmist ja edendades Euroopa tootmismudelit, ekspordides sel viisil ÜPP edu.